

NAMŲ TURTO DRAUDIMO TAISYKLĖS Nr. 025

1. BENDROJI DALIS

1.1. Akcinė draudimo bendrovė „RESO Europa“ (toliau „Draudikas“), remdamasi Lietuvos Respublikos civiliniu kodeksu, draudimo įstatymu, kitais galiojančiais teisės aktais ir šiomis draudimo taisyklėmis, sudaro draudimo sutartis dėl turto draudimo su Lietuvos Respublikos bei užsienio šalių juridiniais ir fiziniiais asmenimis, asmenimis be pilietybės (toliau „Draudėjais“).

1.2. Draudiko vardu sutartis gali sudaryti jo įgalioti asmenys.

1.3. Draudėjas gali sudaryti draudimo sutartį dėl savo arba dėl kito asmens, kuris sudarius draudimo sutartį tampa Apdraustuoju, turtinių interesų.

1.4. Atskirais atvejais, Draudėjui ir Draudikui susitarus konkrečioje raštiškoje draudimo sutartyje, gali būti numatytos sąlygos bei nuostatos, papildančios šias taisykles.

2. DRAUDIMO OBJEKTAI

2.1. Draudimo objektas yra turtiniai interesai, susiję su šių taisyklių pagrindu apdraus-to turto valdymu, naudojimu, disponavimu. Draudžiamas draudimo sutartyje nurodytas turtas (išskyrus nurodytą 2.6. punkte), priklausantis Draudėjui, jo šeimos nariams (šeimos nariai – sutuoktiniai, tėvai, vaikai, įvaikiai, marčios, žentai, podukros, posūniai, seneliai, anūkai, broliai, seserys, globėjai, globotiniai, pastovai gyvenantys apdraustose patalpose (toliau Taisyklėse šeimos nariai turi tą pačią reikšmę)) taip pat fiziniams asmenims bei jų šeimos nariams, kurie su Draudėju teisėtai nuolat gyvena ir bendrai tvarko ūkį:

a) *nekilnojamas turtas* – savininko nuosavi arba išsinuomoti ir su žeme susiję objektai, kurių buvimo vietos negalima pakeisti, nekeičiant jų naudojimo paskirties arba turtas, kuris tokiu pripažįstamas įstatymuose; Draudimo taisyklių pagrindu draudžiamam nekilnojajam turtui priskiriami statiniai, kurie Žemės ir nekilnojamojo turto kadastro ir registro įmonėje yra inventorizuoti kaip nekilnojamas turtas ar turi būti inventorizuojami – tai yra: pastatai ir kiti sklypo statiniai su inžineriniais įrenginiais. Pastatas – stogu dengtas statinys, kuriame yra vienas ar daugiau kambarių ar kitų patalpų, išdėstytų tarp sienų ir pertvarų ir naudojamų žmonėms gyventi, gyvuliams laikyti ar veiklai vykdyti. Pagrindinės sudedamosios pastato dalys yra konstrukciniai elementai ir elementų papildoma įranga. Konstrukciniai elementai yra pamatai, sienos, perdangos, stogas; konstrukcinių elementų papildoma įranga yra išorės apdaila, pertvaros, grindys, langai, durys, vidaus apdaila, šildymo,

vandentiekio, kanalizacijos (nuotekų), dujų, karšto ir šalto vandens, elektros tiekimo, gaisrų aptikimo ir gesinimo sistemos, telekomunikacijos linijos ir apsaugos sistemos su stacionariai prijungtais prietaisais. Prie papildomos įrangos taip pat priskiriama radijo ir televizijos antenų įranga, langų, durų ir kitų ertmių apsaugos priemonės (grotos, žaliuzės, markizės ir kt.). Kiti sklypo statiniai – tvoros, teritorijos danga, šuliniai, teritorijos apsaugos įrenginiai, kurie Žemės ir nekilnojamojo turto kadastro ir registro įmonėje yra inventorizuoti kaip nekilnojamas turtas ar turi būti inventorizuojami.

b) *kilnojamas turtas* – savininko nuosavas, išsinuomotas ar gautas iš kitų organizacijų ar gyventojų turtas, kurį galima perkelti iš vienos vietos į kitą nepakeitus jo turinio, iš esmės nesumažinus jo vertės ar be didelės žalos jo paskirčiai, jeigu įstatymai nenumato ko kita. Draudimo taisyklių pagrindu draudžiamam kilnojajam turtui priskiriamas turtas, Draudėjo naudojamas asmeniniame ūkyje savo ir šeimos gyvybiniais, buitiniais bei kultūriniais poreikiams tenkinti.

c) *stiklas* – pastato vidaus ir išorės įstiklinimai, įtvirtinti veidrodžiai, paveikslų įstiklinimai, vitražai, dušo kabinos, viryklių paviršiai, akvariumai.

2.2. Draudėjui ir Draudikui sutarus gali būti apdrausta:

a) turtas, naudojamas profesinėje veikloje ir/arba pajamoms gauti;

b) grynieji pinigai, vertybiniai popieriai, kiti finansiniai dokumentai;

c) vertybės: papuošalai, brangakmeniai, perlai, kiti juvelyriniai dirbiniai iš platinos, aukso, sidabro, kailiai, meno kūriniai (paveikslai, skulptūros, interjero puošimo elementai), antikvariniai daiktai (daiktai, senesni nei 100 metų), kolekcijos (numizmatikos, filatelijos, medžioklės trofėjų, ginklų, modelių ir kt.);

d) svečių daiktai.

Svečias – asmuo, draudiminio įvykio metu esantis draudimo vietoje ar laikinai pasitraukęs iš jos (toliau Taisyklėse svečias turi tą pačią reikšmę);

e) maisto atsargos;

f) žemės ūkio produkcijos atsargos ir pašarai gyvuliams;

g) žemės ūkio padargai;

h) vandens ir oro transporto priemonės;

j) kiti Draudėjo ir Draudiko draudimo sutartyje nurodyti daiktai.

2.3. Papildomai Draudėjui ir Draudikui sutarus gali būti apdrausta Draudėjo civilinė atsakomybė prieš trečiuosius asmenis. Civilinės atsakomybės draudimo atveju draudimo objektu yra Draudėjo turtinės prievolės atsiradimas tretiesiems asmenims dėl punktuose 3.1., 3.4. išvardintų įvykių, įvykusių Draudėjui ar jo šeimos nariui priklausančiame pastate, statinyje ar jų dalyje, padarytos žalos tretiesiems asmenims priklausančiam turtui, išskyrus materialinę žalą turtui, priklausančiam Draudėjui, jo šeimos nariams arba asmenims

(nepriklausomai nuo giminystės ryšio), gyvenantiems tame pastate (patalpose), kur įvyko draudiminis įvykis.

2.4. Gali būti apdraustas turtas, Draudėjo ar jo šeimos narių įsigytas pagal turto nuomos sutartį arba išperkamosios nuomos būdu, jei jo nėra apdraudęs savininkas. Draudimo objektais nelaikomas tas savininko nuosavybėje esantis, išsinuomotas, gautas pagal užsakymą naudoti, parduoti turtas, kurio įsigijimas, nuoma, priėmimas nėra pagrįsti atitinkamais dokumentais.

2.5. Kai nedraudžiamas pagrindinis turtas, galintis būti savarankišku teisiniu objektu, Draudėjui ir Draudikui sutarus gali būti apdraustas antraeilis turtas, tik su pagrindiniu turto egzistuojantis, ar jam priklausantis, ar kitaip su juo susijęs (šiuo atveju draudimo sutartyje ar jos prieduose būtina nurodyti papildomas šių objektų draudimo sąlygas):

a) atskiros patalpos: kambariai, rūsių patalpos, koridoriai, laiptinės;

b) atskiros patalpų ar pastatų dalys: grindys, durys, langai;

c) pastate esančios vandentiekio, kanalizacijos, šildymo sistemos ar jų dalys atskirose patalpose;

d) papildomai įsigytas sutarties galiojimo metu;

2.6. Pagal šias taisykles neapdraudžiama:

a) radioaktyvios medžiagos, branduolinis kuras, sprogstamosios medžiagos;

b) alkoholiniai gėrimai, narkotinės medžiagos, vaistai;

c) benzinas ir kitas skystas kuras;

d) augalai (išskyrus kambarinius), paukščiai, gyvūnai;

e) avarinės būklės pastatai ir juose esantis turtas;

f) daiktai, esantys bendro naudojimo patalpose.

3. DRAUDIMINIAI ĮVYKIAI

Draudiminis įvykis – tai staigus ir netikėtas atsitikimas, numatytas draudimo sutartyje, kuriam atsitikus Draudėjas (naudos gavėjas) įgyja teisę į draudimo išmoką. Turtas draudžiamas nuo jo sunaikinimo, sugadinimo ar praradimo dėl šių draudiminių rizikų (pasirinktinai), išskyrus atvejus, išvardintus šių taisyklių ketvirtame skyriuje:

3.1 nuo ugnies, t.y.:

- gaisro;

- žaibo trenkimo;

- sprogo;

- valdomų skraidančių objektų, jo dalių ar krovinių atsitrengimo ar užkritimo.

Taip pat atlyginami nuostoliai, atsiradę dėl trečiųjų asmenų nusikalstamos tyčinės veikos, t.y. padegimo, sprogdinimo.

3.1.1. *Gaisras* – ugnis, atsiradusi sa vaime ar dėl trečiųjų asmenų tyčinės veikos ne šiam tikslui skirtame židinyje ar išsiveržusi iš jo ir galinti plisti savaime.

3.1.2. *Žaibo trenkimu* laikomas tiesioginis žaibo iškvos perėjimas į daiktą, t.y. apdrausto daikto sugadinimas ar sunaikinimas su ugnies pasireiškimu. Jei žaibo įtrenkimo metu nekilo gaisras, žala atlyginama vadovaujantis 3.8. punktu (jei ši rizika apdrausta). Taip pat atlyginami tie tiesioginiai nuostoliai, kuriuos Draudėjas patyrė ant apdrausto turto užvirtus žaibo įtrenkimo paveiktiems objektams.

3.1.3. *Sprogimu* laikomas savaiminis ar dėl trečiųjų asmenų tyčinės veikos staiga vykstantis didelio energijos kiekio išsiveržimo procesas, pagrįstas dujų arba garų plėtimosi savybe. Talpos (katilo, vamzdžio ar pan.) sproginimas laikomas toks sproginimas, kai tos talpos sienelės yra sutrūkusios taip, kad galimas spaudimo išsilyginimas talpos viduje ir išorėje. Jeigu tokios talpos viduje įvyks sproginimas dėl greitos cheminės mainų reakcijos vyksmo, tai talpai padaryta žala Draudikas atlygina ir tuo atveju, jeigu jos sienelės nepažeistos, tačiau nuostoliai dėl subatmosferinio slėgio, vakuumo ar dujų išretėjimo neatlyginami.

3.1.4. *Aviakatastrofa* laikomas valdomo skraidymo objekto, jo dalių ar krovinio atsitrekinimas ar nukritimas, lėktuvo priverstinis nusileidimas, nepaisant to, ar lėktuvas su varikliu, ar be jo.

3.2 nuo gamtinių jėgų (stichinių nelaimių), t.y.:

- audros;
- liūtis (smarkaus lietaus);
- krušos;
- gruntinio vandens poveikio;
- žemės nuošliaužos;
- potvynio;
- sniego slėgio;
- pūgos;
- grunto suslūgimo.

Stichinių hidrometeorologinių reiškinių kriterijai patvirtinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir yra:

3.2.1. *Audra* – stiprus vėjas (škvalas, viesulas), kai vėjo greitis siekia 20 m/s ir daugiau, dėl ko ardomi silpnesni pastatai, lūžta medžių šakos, išjudinami lengvesni daiktai. Jei draudimo vietoje vėjo stiprumo nustatyti negalima, tai daroma prielaida, kad vėjo stiprumas siekia 20 m/s ir daugiau, jei:

a) oro masių judėjimas draudimo zonoje padarė žalą geros būklės pastatams ar kitiems tokio pat atsparumo daiktams;

b) žala, neprikaištingos būsenos apdraustame pastate ar pastate, kuriame apdrausti daiktai, galėjo atsirasti tik dėl audros.

Draudimas nuo audros apima žalą, susidarantią dėl:

- a) tiesioginio audros poveikio apdraustam turtui;
- b) to, kad audra ant apdrausto turto verčia pastatų dalis, medžius ar kitus objektus;
- c) pastatų nugriovimo ar atlaisvinimo įvykus aukščiau nurodytiems įvykiams;
- d) apdraustų daiktų dingimo įvykus anksčiau nurodytiems įvykiams.

3.2.2. *Liūtimi (smarkiu lietumi)* laikomas trumpalaikis intensyvus lietus, kai per 12 valandų ir trumpesnį laiko tarpą iškrinta 20 mm ir daugiau kritulių.

3.2.3. *Kruša* – 10 mm ir didesnio skersmens ledėkų (ledo gabalėlių) krituliai, kurie iškrinta šiltoju metų laiku per keletą ar keliolika minučių.

3.2.4. *Gruntinio vandens poveikiu* laikomas nebūdingas gruntinio vandens lygio pakilimas iki žemės paviršiaus.

3.2.5. *Žemės nuošliauža* laikomas žemės masės slinkimas šlaitu, sukeltas natūralios erozijos arba vandens.

3.2.6. *Potvyniu* laikomas staigus vandens upėse arba ežeruose ir kituose vandens telkiniuose kilimas, dėl kurio gali būti pragrauztos dambos, apsemtos žemesnės miestų, gyvenviečių dalys, žemės ūkio kultūrų pasėlių plotai, automobilių kelių ruožai arba apgadinti pastatai ir kitas turtas.

3.2.7. *Sniego slėgis* – nuostoliai atsiradę dėl nebūdingo tai vietai smarkaus snigimo, kai per 12 valandų ir trumpesnį laiką sniego dangos storis padidėja 20 cm ir daugiau ir dėl to sniegas savo svoriu sulaužo apdraustą objektą arba objektą, kuriame yra apdrausti daiktai.

3.2.8. *Pūga* – kai vidutinis vėjo greitis siekia 15 m/s ir trunka 12 valandų ir ilgiau ir dėl to ardomi silpnesni pastatai, lūžta medžių šakos, išjudinami lengvesni daiktai. Vėjo stiprumas turi būti patvirtintas hidrometeorologinės tarnybos pažyma. Jei draudimo vietoje vėjo stiprumo nusakyti negalima, tai daroma prielaida, kad vėjo stiprumas siekia 15 m/s ir daugiau, jei:

a) oro masių judėjimas draudimo zonoje padarė žalą geros būklės pastatams ar kitiems tokio pat atsparumo daiktams;

b) žala, neprikaištingos būsenos apdraustame pastate ar pastate, kuriame apdrausti daiktai, galėjo atsirasti tik dėl pūgos.

Draudimas nuo pūgos apima žalą, susidarantią dėl:

- a) tiesioginio vėjo poveikio apdraustam turtui;
- b) to, kad vėjas ant apdrausto turto verčia pastatų dalis, medžius ar kitus objektus;
- c) pastatų nugriovimo ar atlaisvinimo įvykus aukščiau nurodytiems įvykiams;
- d) apdraustų daiktų dingimo įvykus anksčiau nurodytiems įvykiams.

3.2.9. *Grunto suslūgimu* laikomas vietovės taško absoliučios altitudės sumažėjimas dėl lietaus, podirvio vandens ar cheminio procesų dirvoje poveikio, dėl ko nusėda pamatai, skylių sienos ar padaroma kita žala.

3.3. nuo vagystės:

- vagystės su įsilaužimu;
- apiplėšimo;
- vandalizmo po įsilaužimo.

3.3.1. *Vagystė su įsilaužimu* – kai vagis naudodamas padirbtus raktus, kitus įrankius ar būdus, įsilaužia į užrakintą patalpą arba patalpos viduje įsibrauna į rakinamą talpą, seifą, arba iš užrakintos patalpos, prieš tai į

ją įsigavęs ar ten pasislėpęs, pagrobia apdraustus daiktus. Taip pat, kai vagis į patalpą, rakinamą talpą įsibrauna panaudojęs tikrą raktą, kuris jį pasisavino vagystės su įsilaužimu pagalba arba įsigijo apiplėšdamas už apdraustos teritorijos ribų.

3.3.2. *Apiplėšimas:*

a) prievartos naudojimas prieš Draudėją ar jo atstovą, šiems priešinantį apdraustų daiktų atėmimui;

b) Draudėjas ar vienas iš jo atstovų apdraustus daiktus atiduoda ar leidžia atimti, nes jam grasino prievartos veiksmais (draudimo vietoje); keliančiais pavojų jo sveikatai ar gyvybei;

c) iš Draudėjo ar jo atstovo atimami apdrausti daiktai, nes Draudėjas ar jo atstovas dėl nelaimingo atsitikimo ar dėl kitos ne dėl jo kaltės susidariusios priežasties nepajėgia priešintis.

3.3.3. *Vandalizmas po įsilaužimo* – kai įsibrovus į draudimo vietą dėl trečiųjų asmenų tyčinės veikos turtas sugadinamas ar sunaikinamas.

3.4. nuo vandens:

apšildymo sistemos, vandentiekio, kanalizacijos tinklų avarija, vandens prasiskverbimu iš gretimų patalpų.

3.4.1. Apšildymo sistemos, vandentiekio, kanalizacijos tinklų avarija, vandens prasiskverbimu iš gretimų patalpų laikomas staigus ir netikėtas vandens arba nuotekų išsiveržimas dėl įvykusios avarijos iš stacionarių sumontuotų atitekamųjų ar nutekamųjų aprūpinimo vandeniu sistemos vamzdžių, kitų su vamzdžių sistema stacionarių sujungtų vandentiekio, šildymo karštu vandeniu ar garu įrenginių ir buities prietaisų (skalbyklių, indaplovių ir kt.), taip pat nutekamųjų vamzdžių užsikimšimas, dėl kurio išsiliejęs vanduo ar nuotekos sugadina apdraustą turtą.

3.5. nuo transporto priemonių atsitrekinimo, smūgio

3.5.1. Transporto priemonių atsitrekinimas / smūgis – bet koks apdrausto turto, esančio draudimo vietoje, sunaikinimas arba sugadinimas kontakto su transporto priemone metu.

3.6. nuo neteisėtos trečiųjų asmenų veikos:

3.6.1. Atlyginama žala, padaryta trečiųjų asmenų, jei dėl tokios veikos trečiajam asmeniui kyla civilinė atsakomybė.

3.7. nuo stiklo dužimo:

3.7.1. Stiklo dužiu laikoma, jeigu draudiminio įvykio padarinys dėl mechaninio, terminio arba atmosferinio poveikio atsiradęs plyšys apima visą stiklo storį. Draudikas neat-sako už nuostolius, kurie atsirado lengvai pajudinamiems daiktams (akiniams, rankiniams veidrodžiams, žiūronų stiklams, šviestuvams, optiniams stiklams, indams ir pan.). Papildomai dėl stiklo dužio turi būti sutariama, jeigu vientiso stiklo plotas yra didesnis negu 6 m².

3.8. nuo elektros įtampos svyravimų ar viršįtampių:

3.8.1. Turto sugadinimas ar sunaikinimas dėl elektros įtampos svyravimų – tai pastato viduje esančių elektrinių šildymo, vandentiekio, pastato elektros instaliacijos, vėdinimo ir oro kondicionavimo, turto ir priešgaisrinės apsaugos stacionarių įrenginių (kai padraustas nekilnojamas turtas) bei namų ūkyje naudojamų elektrinių prietaisų (kai apdraustas kilnojamas turtas) sugadinimas ar sunaikinimas dėl staigių ir netikėtų teikiamos elektros įtampos aukštesnės ir žemesnės ribos pasikeitimų.

3.8.2. Turto sugadinimas ar sunaikinimas dėl elektros dėl viršįtampių – tai pastato viduje esančių elektrinių šildymo, vandentiekio, pastato elektros instaliacijos, vėdinimo ir oro kondicionavimo, turto ir priešgaisrinės apsaugos stacionarių įrenginių (kai padraustas nekilnojamas turtas) bei namų ūkyje naudojamų elektrinių prietaisų (kai apdraustas kilnojamas turtas) sugadinimas ar sunaikinimas dėl staigaus ir netikėto padidintos įtampos perdavimo į apdraustą turtą, kai įvykio vietoje vienareikšmiškai (t.y. akivaizdžiai vizualiai) galima nustatyti, jog apdraustas turtas buvo sugadintas ar sunaikintas tik dėl padidintos įtampos poveikio (t.y. perdegė, suskilo, sutrupėjo saugikliai ir/arba kitos detalės buvo paveiktos ugnies, karščio, kibirkščiavimo, dėl to pasikeitė jų forma, spalva, matomi apanglėjimai, ištekėjimai, suodžiai, išsilydęs/apsilydęs metalas ar plastmasė) arba tai patvirtina tokių įrenginių remontą atliekanti remonto įmonė.

Taip pat atlyginami pastato viduje esančių elektrinių šildymo, vandentiekio, pastato elektros instaliacijos, vėdinimo ir oro kondicionavimo, turto ir priešgaisrinės apsaugos stacionarių įrenginių (kai padraustas nekilnojamas turtas) bei namų ūkyje naudojamų elektrinių prietaisų (kai apdraustas kilnojamas turtas) sugadinimo ar sunaikinimo nuostoliai dėl staigaus ar netikėto nuo Draudėjo nepriklausančio elektros srovės dingimo poveikio.

3.9. Draudėjo civilinės atsakomybės draudimas:

Draudiminis įvykis yra trečiojo asmens pareikšta pagrįsta pretenzija atlyginti nuostolį, kuris, sutarties galiojimo metu atsirado dėl gaisro, kilusio Draudėjo pastatuose ar patalpose, arba iš Draudėjo patalpų prasisiverbusio vandens ar nuotekų. Pretenzijos pagrįstumą nustato draudikas arba teismas, vadovaudamasis trečiojo asmens pateiktais nuostolių priežastį bei dydį pagrindžiančiais dokumentais.

4. NEDRAUDIMINIAI ĮVYKIAI

Draudžiant turtą, draudikas neatlygina nuostolių arba išlaidų, atsiradusių dėl:

a) Draudėjo ar jo atstovo veiksmų, atliktų norint neteisėtai gauti draudimo išmoką, bei aplaidumo (bendro pobūdžio pareigos elgtis rūpestingai ar atidžiai nevykdymo), veiksmų, kurie sukėlė (padidino) nuostolį ir kompetentingų institucijų buvo kvalifikuoti kaip veika, baudžiama pagal baudžiamąjį

kodeksą arba administracinių teisės pažeidimų kodeksą;

b) Draudėjo ar jo atstovo veiksmų, kuriuos jie padarė apsvaigę nuo alkoholio, narkotikų ar toksinių medžiagų;

c) karo veiksmų, revoliucijos, masinių neramumų (streikų, teroristinių aktų ir pan.), žemės drebėjimų, turto konfiskacijos, radiacijos ar branduolinės energijos protrūkio;

d) dėl draudimo objekto elementų nusidėvėjimo, korozijos, suskystėjimo, nuvertėjimo;

e) atsiradusių atliekant tam tikrus patobulinimus, atsitikus draudiminių įvykiui;

4.1. Draudžiant turtą pagal 3.1 punktą (nuo ugnies), Draudikas neatlygina nuostolių, atsiradusių:

a) dėl apdrausto turto apdorojimo ugnimi arba kitu terminiu būdu technologinio proceso metu. Tai taikoma ir tiems objektams, kurie sukelia, perduoda ugnį ar šilumą;

b) dėl kaitinimo, išskyrus tuos atvejus, jei jį sukėlė draudiminis įvykis, nurodytas 3.1 punkte;

c) dėl sprogdimo vidaus degimo variklių degimo kameroje, taip pat dėl gedimų, kylančių elektros jungikliuose dėl juose susidarancio dujų slėgio;

d) dėl elektros poveikio elektros įrenginiams sukeltant ugnį arba išsvengiant jos (perkrova, izoliavimo klaida, trumpas sujungimas su korpusu arba žeme, nepakankamo kontakto sujungimo, matavimo, reguliavimo arba apsauginių prietaisų gedimas ir pan.), išskyrus tuos atvejus, kai dėl šios priežasties gaisras išplito ir sunaikino, sugadino ir kitą apdraustą turtą;

e) neatlyginami žaibo padaryti netiesioginiai nuostoliai elektros įrenginiams, kai tai numatyta draudimo sutartyje;

f) dėl sprogdinimo darbų arba jei žala susijusi su tokių darbų atlikimu;

4.2. Draudžiant turtą pagal 3.2 punktą (nuo gamtinių jėgų), Draudikas neatlygina nuostolių:

a) atsiradusių dėl gruntinio vandens poveikio ir potvynio, jeigu draudžiamas turtas yra nuolat apsemtamoje zonoje;

b) atsiradusių dėl grunto suslūgimo ar žemės nuošliaužų, jeigu jos įvyko dėl vandentiekio avarijų, žemės paviršiaus formavimo, sprogdinimo, kasimo, polių kalimo darbų;

c) atsiradusių dėl sniego ilgalaikio sluoksnio susikaupimo ant stogų ir kitų paviršių;

d) jei pažeidimo priežastis ar sąlyga yra susijusi su blogu sumontavimu, laikančių struktūrų pažeidimu, netinkama priežiūra, pažeidimais kilusiais dėl žalingų vabzdžių ar puvimų;

e) padarytų langų, durų stiklams, arba kitiems stikliniams paviršiams, kurių vientiso stiklo plotas viršija 6 m² (jeigu nebuvo sutarta dėl papildomo stiklo draudimo);

f) Lietaus, sniego ar purvo įsiveržimo pro netvarkingai uždarytus langus, lauko duris ar kitas angas, išskyrus, kai šios angos atsiranda dėl audros ir yra žala pastatams.

4.3. Draudžiant turtą pagal 3.3 punktą (nuo vagystės), Draudikas neatlygina nuostolių:

a) atsiradusių, jei turtas žūva arba sugadinamas dėl vagysčių be įsilaužimo žymių ar smurto, išskyrus 3.3.1. punkto antrame sakinyje numatytą atvejį;

b) jei Draudėjas neįrodo daiktų buvimo fakto prieš draudiminį įvykį.

4.4. Draudžiant turtą pagal 3.4 punktą (nuo vandens), Draudikas neatlygina nuostolių, atsiradusių dėl:

a) neišsvengiamų natūralių senėjimo procesų (pvz. korozijos, puvinimo, namų grybo, natūralaus nubyrėjimo, nusidėvėjimo, dūlėjimo, polimerų destrukcijos);

b) įprasto draudiminei vietai šalčio, drėgmės, šilumos poveikio;

c) konstrukcijų suirimo ar kritimo atliekant rekonstrukcijos, apdailos darbus, arba dėl grunto tyrimų, projektavimo, statybos klaidų (klaida – asmens neteisingas padarytos veikos ar jos pasekmių teisinis arba faktinis vertinimas) ir broko, įšalusių ar drėgnų sienų;

d) ištaškyto arba plovimui ar valymui naudoto vandens poveikio;

e) išsiliejusio techninio skysčio iš prietaisų ar įrenginių;

f) betikslio automatinio gaisro gesinimo sistemų ar drėkinimo įrenginių įsijungimo;

g) žalos, kuri yra stichinės nelaimės pasekmė.

4.5. Draudžiant turtą pagal 3.5. punktą (nuo transporto priemonių atsitrekinimo, smūgio) neatlyginami nuostoliai, atsiradę:

a) dėl transporto priemonių, kurias vairavo apdrausto turto savininkas arba jo samdomi vairuotojai ar jo šeimos nariai, atsitrekinimo/smūgio.

4.6. Draudžiant turtą pagal 3.6. punktą (nuo neteisėtos trečių asmenų veikos) Draudikas neatlygina nuostolių, atsiradusių dėl Draudėjo, jo šeimos nario ar svečio ir naudos gavėjo tyčinės veikos.

4.7. Draudžiant turtą pagal 3.7 punktą (nuo stiklo dužimo) Draudikas neatlygina nuostolių, atsiradusių dėl:

a) apdraustų objektų transportavimo (jei draudimo sutartyje nenumatyta kitaip);

b) paviršiaus subraižymų ar panašių apgadinimų, jeigu nesusitarta kitaip.

4.8. Draudžiant turtą pagal 3.8 punktą nuo elektros įtampos svyravimų ar viršįtampių, Draudikas neatlygina nuostolių, jei:

a) gedimai atsirado dėl elektroninės technikos ir kompiuterinės įrangos gamybos broko ar nusidėvėjimo;

b) gedimai atsirado dėl įrenginių mechaninių pažeidimų;

c) jei įrangos gedimai atsirado dėl neteisingo jos pajungimo ar sumontavimo, taip pat netinkamai ją eksploatuojant, aptarnaujant ir prižiūrint.

4.9. Draudžiant Draudėjo civilinę atsakomybę pagal 3.9. punktą, nedraudiminiais įvykiais yra:

- a) atsakomybė, priimta pagal sutartį (skolos, laidavimo, garantavimo ir kt.);
- b) atsakomybė, susijusi su sausumos transporto priemonių, skraidymo aparatų, laivų naudojimu;
- c) atsakomybė, kylanti dėl finansinių nuostolių (pelno, pajamų netekimo);
- d) atsakomybė už žalą trečiųjų asmenų turtui, esančiam draudimo vietoje (apdraustoje patalpoje);
- e) atsakomybė prieš šeimos narius.

5. APDRAUSTOS IŠLAIDOS

5.1. Draudikas apmoka išlaidas, įskaitant ir nedavusias norimo rezultato, kurias Draudikas laiko būtinomis siekiant sumažinti nuostolius. Šių išlaidų apmokėjimas ir nuostolių padengimas sudėjus kartu negali viršyti draudimo sumos, išskyrus būtinas išlaidas, Draudėjo turėtas mažinant žalą ar vykdamas Draudiko nurodymus, kurias turi atlyginti Draudikas, neatsižvelgdamas į tai, kad atitinkamos priemonės nedavė teigiamo rezultato. Draudžiant proporciniu draudimu, išlaidos, skirtos nuostolių sumažinimui, atlyginamos tuo pačiu santykiu kaip ir draudiminio įvykio nuostoliai.

5.2. Jei to nekompensuoja kitos organizacijos, Draudikas apmoka tokias, draudiminio įvykio pasekoje atsiradusias, papildomas išlaidas, tik tuo atveju, kai papildomų išlaidų draudimas buvo numatytas draudimo sutartyje:

- a) teritorijos, kurioje įvyko draudiminis įvykis, sutvarkymo (išlikusių dalių nugriovimo, šiukšlių ir liekanų transportavimo į artimiausią jų naikinimo vietą ar sandėliavimo vietą, šiukšlių ir liekanų iškrovimo ir sunaikinimo);
 - b) premijas asmenims padėjusiems gauti gaisrą, jei Draudikas iš anksto buvo davęs tam sutikimą; neapmokamas ugniagesių ir kitų organizacijų, kurios įpareigos suteikti pagalbą, darbas;
 - c) išlikusio turto perkėlimo į saugią vietą ir laikino saugojimo iki kol bus atstatyta draudimo vieta bei kitas išlaidas, būtinas nuostoliams sumažinti ir išvengti (irangos demontavimas, jų pastatymas, pastatų ar jų dalių nuvertimas, jų atstatymas ir pan.);
 - d) patalpų, reikalingų gyventi, nuomos iki kol bus atstatyta draudimo vieta, Draudikas atlygina nuomos išlaidas ne didesnes, nei 30 Lt už parą, ne ilgiau 90 dienų;
- 5.3. Draudžiant stiklą – apdraustos išlaidos, jei jos buvo būtinos ir tikslingos:
- pastoliams ir kranams, jei jie reikalingi keičiant stiklą;
 - dažymo, folijos, plėvelių klijavimo;
 - kitų daiktų (grotų, markizijų) nuėmimo ir tvirtinimo;
 - rėmų, vyrių, sienos, signalizacijos tvarkymo.

6. DRAUDIMO VERTĖ

6.1. Draudimo vertė (draudžiamo turto vertė) – tai yra vertė, kuria remiantis nustatoma draudimo suma, apskaičiuojamas

nuostolis ir draudimo išmoka. Vertė pinigine išraiška nurodoma draudimo sutartyje atskirai kiekvienai draudžiamo turto grupei ar kiekvienam objektui. Jei draudimo vertė draudimo sutartyje nenurodyta, laikoma, kad turto draudimo vertė yra jo rinkos kaina draudimo sutarties sudarymo metu.

6.2. Nekilnojamojo turto draudimo vertė yra statybinė vertė (atkūrimo kaštai).

Statybinė vertė – tai naujo pastato įprasta tai vietai vertė, kuri apima pastato pastatymo kaštus ir išlaidas konstravimo ir projektavimo darbams.

Draudimo vertė gali būti nustatyta dviem būdais:

a) vadovaujantis Žemės ir kito nekilnojamojo turto kadastro ir registro įmonės įkainoju;

b) pagal pastato plotą arba tūrį, taikant draudimo sutarties sudarymo metu Draudiko patvirtintą įkainį vienam kvadratiniam metrui bendrojo ploto arba vienam kubiniam metrui tūrio.

6.3. Kilnojamojo turto draudimo vertė yra daikto įsigijimo vertė.

Įsigijimo vertė – suma, kurią reikia išleisti norint įsigyti naujus tos pačios rūšies ir kokybės daiktus.

Draudimo vertė gali būti nustatyta dviem būdais:

a) Draudėjas užpildo namų kilnojamojo turto aprašą, kuriame nurodo daiktų įsigijimo vertę. Bendra suma, nurodyta apraše, imama už pagrindą draudimo sumai nustatyti. Draudikas prisiima atsakomybę tik už apraše nurodytus daiktus;

b) draudimo vertė apskaičiuojama pagal bendrą gyvenamojo būsto plotą, taikant draudimo sutarties sudarymo metu draudiko patvirtintą įkainį vienam kvadratiniam metrui bendrojo gyvenamojo būsto ploto. Jeigu draudimo suma nustatoma šiuo būdu ir lygi draudimo vertei, laikoma, kad draudimas visa verte, jeigu draudimo suma mažesnė už draudimo vertę, laikoma, kad yra nevisiškas draudimas. Kai kilnojamo namų turto draudimo vertė ir suma nustatyta šiuo būdu, draudimo išmoka draudikas apskaičiuoja ir išmoka pagal daiktų grupes (priedas Nr. 2). Jei draudėjas neturi visų tos pačios grupės dingusių daiktų identifikavimo dokumentų, nuostolis atlyginamas draudėjo pasirinkimu: tik už tuos daiktus, kurių identifikavimo dokumentus pateikė arba už visus tai grupei priskiriamus dingusius daiktus, neviršijant realiai patirto nuostolio ir nustatytų limitų, išvardintų priede Nr. 2.

6.4. Turto, kurio nusidėvėjimas sutarties sudarymo dieną yra 70 procentų ir didesnis, draudimo suma negali viršyti turto likutinės vertės, jei draudimo sutartyje nenumatyta kitaip.

Turto nusidėvėjimas – tai kasmetinis pastato statybinės ar daikto įsigijimo vertės sumažėjimas. Jis apskaičiuojamas:

a) nekilnojajamam turtui – vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintomis ir galiojančiomis normomis;

b) kilnojajamam turtui – vadovaujantis Draudiko nustatytais metinėmis turto nusidėvėjimo normomis. Kilnojamojo turto nusidėvėjimo normos pateiktos šių taisyklių priede Nr. 1

Turto likutinė vertė – tai draudimo sutarties sudarymo ar draudiminio įvykio dieną esanti turto vertė, kuri apskaičiuojama iš statybinės ar įsigijimo vertės atimant nusidėvėjimo sumą.

6.5. Meno vertybių, antikvarinių daiktų, kolekcijų ir kitų vertybių, nurodytų p. 2.2.c., draudimo vertė nustatoma ekspertiniu įkainoju, vadovaujantis Draudėjo pateiktais dokumentais.

6.6. Papildomų apdraustų išlaidų, nurodytų p. 5.2., draudimo suma negali viršyti 15 procentų pasirinktos turto draudimo sumos.

6.7. Svečių daiktų, nurodytų p. 2.2.d., draudimo suma negali viršyti 2 000 litų, jei nėra sutarta kitaip.

6.8. Grynujų pinigų ir finansinių dokumentų, nurodytų p. 2.2.b, draudimo suma negali viršyti 1 000 litų, jei nėra sutarta kitaip.

6.9. Draudėjo civilinės atsakomybės prieš trečiuosius asmenis draudimo suma nustatoma Draudėjo ir Draudiko susitarimu, tačiau ji negali viršyti 50 procentų pasirinktos turto draudimo sumos, jei nėra sutarta kitaip.

6.10. Stiklo vertė – atkuriamoji vertė, t.y. naujo tokio paties stiklo bei su juo draudimo sutartyje susietų detalių vertė, įskaitant darbų, susijusių su sudužusio stiklo keitimu, išlaidas.

7. DRAUDIMO SUMA, DRAUDIMO BŪDAS

7.1. *Draudimo suma* – draudimo sutartyje šalių susitarimu nustatyta ir nurodyta suma, kuria draudžiami Draudėjo turiniai interesai. Draudimo suma negali viršyti draudžiamo turto vertės, kuri nustatoma vadovaujantis 6 skyriaus nuostatomis.

7.2. Draudimo sutartis gali būti sudaryta apdraudžiant visą turimą ar atskirus objektus 2 būdais, kurie nurodomi draudimo sutartyje: visa verte ar vertės dalimi (nevisiškas draudimas). Draudimas visa verte – tai draudimo būdas, kai draudimo sutartyje nustatyta draudimo suma lygi draudimo vertei. Nevisiškas draudimas – tai draudimo būdas, kai draudimo sutartyje nustatyta draudimo suma yra mažesnė arba sutarties galiojimo laikotarpiu tampa mažesne už draudimo vertę.

7.3. Visi draudimo objektai skirstomi į grupes (nekilnojamas turtas, kilnojamas turtas), kiekvienai iš jų nustatant atskirą draudimo sumą ir draudimo įmokų tarifą.

7.4. Draudžiant turimą nevisišku draudimu (vertės dalimi) gali būti sudaryta draudimo sutartis apdraudžiant jį pirmosios rizikos arba proporciniu draudimu.

Pirmosios rizikos draudimas – tai yra nevisiškas draudimas, kai draudimo suma mažesnė už draudžiamo turto vertę, o Draudiko atsakomybė ribojama Draudėjo pasirinkta draudimo suma. Atsitikus draudimui įvykiui, Draudikas privalo atlyginti Draudėjui patirtus nuostolius, neviršijant draudimo sumos ir neatsižvelgiant į draudimo sumos ir turto vertės prieš pat draudiminį įvykį santykį. Sudarant draudimo sutartį pirmosios rizikos draudimo būdu, draudimo suma gali būti nustatoma dviem būdais:

a) bendra (viena) draudimo suma nekilnojamajam ir kilnojamajam turtui. Jei draudimo suma nustatyta šiuo būdu, Draudikas atlygina nuostolius neviršydamas draudimo sumos, neatsižvelgiant į tai, kuriai turto grupei (nekilnojamajam ar kilnojamajam turtui) buvo padaryta žala;

b) atskiros draudimo sumos nekilnojamajam ir kilnojamajam turtui. Jei draudimo suma nustatyta šiuo būdu, Draudikas atlygina nuostolius, neviršydamas atskiros turto grupės (nekilnojamojo ar kilnojamojo turto) nustatytos draudimo sumos.

Proporcinis draudimas – tai yra nevisiškas draudimas, kai Draudiko atsakomybė nustatoma Draudėjo pasirinktu santykiu tarp draudimo sumos ir draudžiamo turto vertės (draudimo vertės). Atsitikus draudimui įvykiui, Draudikas privalo atlyginti Draudėjui tik dalį jo patirtų nuostolių, proporcingą draudimo sumos ir turto vertės prieš pat draudiminį įvykį, santykiui.

7.5. Sutarties galiojimo laikotarpiu įsigytas turtas laikomas apdraustu nekeičiant apskaičiuotos draudimo įmokos, jeigu naujai įsigyto turto vertė neviršija 10% apdrausto turto vertės. Jei per sutarties galiojimo laikotarpį Draudėjo papildomai įsigytas turtas sudaro daugiau nei 10% turto vertės, tada turi būti sudaryta papildoma draudimo sutartis padidinant draudimo sumą ir priskaičiuojant papildomą įmoką.

7.6. Jeigu draudimo sutartyje nurodyta draudimo suma yra mažesnė už apdrausto objekto vertę draudiminio įvykio momentu daugiau nei 10%, nuostolių suma ir išlaidos išmokamos proporcingai draudimo sumos ir apdrausto objekto vertės, buvusios prieš pat draudiminį įvykį, santykiui.

Draudimo sumų ir tikrosios vertės atitiktis nustatomas atskirai kiekvienam apdraustam objektui arba draudimo sutartyje nurodytų objektų visumai ar jų grupei.

7.7. Visais atvejais draudimo išmokos negali viršyti draudimo sumos, išskyrus būtinas išlaidas, Draudėjo turėtas mažinant žalą ar vykdant Draudiko nurodymus, kurias turi atlyginti Draudikas, neatsižvelgdamas į tai, kad atitinkamos priemonės nedavė teigiamo rezultato.

7.8. Išmokėjus draudimo išmoką, draudimo suma sumažinama draudimo išmokos dydžiu. Atstačius ar pakeitus sunaikintą ar sugadintą turtą, Draudėjas turi teisę už papildomą įmoką padidinti draudimo sumą.

8. IŠSKAITA (FRANŠIZĖ)

8.1. Sudarydami sutartį, Draudikas kartu su Draudėju draudimo sutartyje gali numatyti išskaitą (franšizę). Jos dydis gali būti išreikšiamas konkrečia suma arba procentais nuo draudimo sumos arba būsimo nuostolio sumos.

Išskaita (franšizė) – turto nuostolių suma, kurią kiekvieno draudiminio įvykio pasekoje atlygina pats Draudėjas. Išskaita (franšizė) gali būti sąlyginė ir besąlyginė.

Sąlyginė (neminusuojava) – kai Draudikas neatsako už nuostolį, kuris neviršija nustatytos išskaitos (franšizės) sumos ir privalo atlyginti visą nuostolį, jei jo dydis viršija išskaitos (franšizės) sumą.

Besąlyginė (minusuojava) – tai suma, kuri draudiminio įvykio pasekoje neatlyginama (draudimo išmoka mažinama išskaitos (franšizės) dydžiu).

8.2. Tuo atveju, kai draudiminis įvykis įvyko dėl trečiųjų asmenų kaltės, yra nustatyti kaltininkai ir jų kaltė įrodyta, Draudikas gali mokėti draudimo išmoką neišskaičiuodamas išskaitos (franšizės).

9. DRAUDIMO VIETA

9.1. Turtas draudžiamas draudimo sutartyje nurodytu adresu. Draudimo vieta yra Draudėjo gyvenamoji vieta (būstas) su kitais pastatais ar patalpomis tame pačiame sklype bei žemės sklypas.

9.2. Kilnojamasis turtas, kuris nėra registruojamas ir/ar inventorizuojamas, laikomas apdraustu tik tose savininkui priklausančiose (t.y. nuosavose ar išnuomotose) patalpose, kurių adresai nurodyti draudimo sutartyje. Kitais atvejais draudimo sutartyje turi būti nurodyta apdrausto objekto perkėlimo arba eksploatacijos vieta.

Draudikas neprisiima atsakomybės už kilnojamuosius daiktus, esančius nerakinaiose patalpose ar atvirame žemės sklype, jei nebuvo sutarta kitaip. Tai netaikoma turtui, kuris buvo perkeltas iš draudimo vietos dėl atsitikusio ar betarpiškai grėsusio draudiminio įvykio ir dėl to buvo sunaikintas, sugadintas ar dingęs, tačiau Draudėjo pareiga saugoti turtą išlieka.

9.3. Jei Draudėjas pakeičia būstą draudimo sutarties galiojimo metu, draudimo apsauga galioja abiem būstams, tačiau ne ilgiau kaip vieną mėnesį nuo persikraustymo pradžios datos su sąlyga, kad Draudėjas pranešė Draudikui ne vėliau kaip per dvi paras nuo persikraustymo pradžios. Draudėjas iki šio termino pabaigos privalo pranešti Draudikui apie savo sprendimą, kuriam būstui paliekama galioti draudiminė apsauga. Jei Draudėjas per nurodytą terminą nepasinaudojo savo teise pranešti apie būsto pasikeitimą, tai galioja šių taisyklių p. 11.7.

9.4. Apdraustas turtas, laikinai paimtas iš nuolatinės laikymo vietos, apdraudžiamas atskira sutartimi.

10. DRAUDIMO ĮMOKA

10.1. Draudimo įmoka apskaičiuojama pagal Draudiko metodiką, atsižvelgiant į konkretaus draudimo objekto rizikos faktorius.

10.2. Draudėjui pageidaujant įmoka gali būti mokama dalimis, nurodytu laiku (kas ketvirtį su 5% metinės įmokos priedu, kas pusmetį su 3% metinės įmokos priedu, jei nėra sutarta kitaip). Draudimo įmoka ir jos mokėjimo terminai nurodomi draudimo sutartyje (draudimo polise).

10.3. Sudarius trumpalaikę draudimo sutartį (draudimo sutartis sudaroma trumpesniai nei vienerių metų laikotarpiui) ar papildomą draudimo sutartį, draudimo įmoka mokama tokiais procentais nuo apskaičiuotos metinės draudimo įmokos sumos:

Draudimo sutarties trukmė mėnesiais	Draudimo įmokos dalis procentais nuo metinės draudimo įmokos
1	20
2	30
3	40
4	50
5	60
6	70
7	75
8	80
9	85
10	90
11	95

Draudimo įmoka už ne visą mėnesį mokama kaip už visą.

10.4. Draudėjui, kuris metus arba ilgesnį laikotarpį be pertraukos draudė pagal šias taisykles (nepaisant pasirinktų variantų) ir per tą laikotarpį nebuvo mokėta draudimo išmoka, sudarydamas draudimo sutartį naujam laikotarpiui, Draudikas turi teisę taikyti draudimo įmokos nuolaidą. Pritaikius nuolaidą draudimo įmoka turi būti ne mažesnė už draudimo įmoką, paskaičiuotą pagal minimalų tarifą.

10.5. Jei draudimo sutarties galiojimo metu iš esmės pasikeičia draudimo sutartyje nustatytos aplinkybės, dėl kurių sumažėja ar gali sumažėti draudimo rizika, Draudėjas dėl draudimo rizikos sumažėjimo turi teisę reikalauti pakeisti draudimo sutarties sąlygas ar sumažinti draudimo įmoką.

11. DRAUDIMO LAIKOTARPIS. ATSAKOMYBĖS PRADŽIA IR PABAIGA

11.1. Draudimo sutarties ir Draudiko atsakomybės įsigaliojimo ir pasibaigimo datos nurodomos draudimo polise. Draudimo apsauga įsigalioja nuo draudimo polise nurodytos datos 0 val. 00 min., bet ne anksčiau, kaip:

a) sudarius pirminę draudimo sutartį – sekančią dieną po to, kai visa draudimo įmoka patenka į Draudiko sąskaitą banke arba įmokama grynaisiais į kasą; jei buvo sutarta

dėl įmokos mokėjimo dalimis – sekančią dieną po to, kai pirmoji draudimo įmokos dalis buvo pervesta į Draudiko sąskaitą banke arba, jei mokama grynaisiais, nuo pinigų įmokėjimo į Draudiko kasą;

b) pratęsus (atnaujinant) dar galiojančią draudimo sutartį – nuo galiojančios sutarties galiojimo pabaigos momento; jei susitarta dėl atidedamo apmokėjimo – nuo sutartyje numatytos dienos. Šiuo atveju apmokėjimas turi būti atliktas iki numatytos dienos ar numatyto laikotarpio. Jei numatyta įmokos atidėjimo laikotarpis turi būti atlikta išmoka už draudiminį įvykį, atidėtoji įmoka turi būti sumokėta nedelsiant.

11.2. Draudimo sutartis ir Draudiko atsakomybė baigiasi draudimo sutarties šalių sutartu laiku nuo draudimo polise nurodytos datos 24 val. 00 min.

11.3. Draudimo sutartis sudaroma Draudėjo pageidaujama laikotarpiui. Su Draudėjais, kurie pageidauja padidinti draudimo sumą, sudaroma papildoma sutartis, kuri galioja iki pagrindinės sutarties galiojimo pabaigos momento.

11.4. Draudimo sutartis pasibaigia:

11.4.1. Jei miršta Draudėjas ir nėra jo teisių ir pareigų perėmėjų;

11.4.2. Jei pasibaigia draudimo sutartyje nustatytas draudimo sutarties galiojimo terminas.

11.4.3. Jei Draudikas sumoka visas draudimo sutartyje numatytas draudimo išmokas;

11.4.4. Jei yra kiti civilinio kodekso nustatyti prievolių pasibaigimo pagrindai;

11.4.5. Draudėjui nesumokėjus draudimo įmokos draudimo sutartyje nustatyto laiku ir praėjus daugiau nei trim mėnesiams po to, kai Draudikas įspėjo Draudėją apie draudimo apsaugos sustabdymą, Draudikas turi teisę vienašališkai nutraukti draudimo sutartį.

11.5. Draudėjas turi teisę nutraukti draudimo sutartį bet koku pagrindu. Kai draudimo sutartis nutraukiama Draudėjo iniciatyva, draudėjui gražinamos draudimo įmokos už likusį sutarties galiojimo laikotarpį, išskaičiuojant sutarties sudarymo ir vykdymo išlaidas, sudarančias 30 procentų nuo metinės draudimo įmokos bei pagal tą sutartį išmokėtas sumas.

11.6. Draudimo sutartis gali būti nutraukta prieš joje nustatytą jos galiojimo terminą, jeigu po sutarties įsigaliojimo išnyko galimybės įvykti draudiminiam įvykiui arba draudiminė rizika išnyko dėl aplinkybių, nesusiųjų su draudiminiu įvykiu (draudimo objektas žuvo dėl priešasčių, nesusiųjų su draudiminiu įvykiu ir kt.). Jeigu draudimo sutartis nutraukiama šiame punkte nustatyto pagrindu, Draudikas turi teisę į dalį draudimo įmokos (premijos), kuri yra proporcinga draudimo sutarties galiojimo terminui.

11.7. Pasikeitus apdrausto turto savininkui (kai apdraustas turtas perduodamas kito asmens nuosavybėn), visos teisės ir pareigos,

kylančios iš draudimo sutarties, pereina naujam savininkui. Apie apdrausto turto perleidimą Draudėjas ar naujasis savininkas privalo informuoti Draudiką raštu nedelsiant – ne vėliau kaip per 10 kalendorinių dienų nuo turto perleidimo sutarties pasirašymo dienos. Jei Draudikas neinformuojamas per 10 kalendorinių dienų raštu apie apdrausto turto savininko pasikeitimą, tai Draudikas atleidžiamas nuo pareigų, numatytų draudimo sutartyje, vykdymo.

11.8. Draudėjui nesumokėjus draudimo įmokos, eilinės įmokos dalies arba įmokos padidėjimo, draudimo sutartyje nustatyto laiku (išskyrus atvejį, kai draudimo sutarties įsigaliojimas siejamas su draudimo įmokos sumokėjimu), Draudikas apie tai privalo pranešti Draudėjui raštu, nuroydamas, jog, per 15 dienų, nuo pranešimo gavimo Draudėjui nesumokėjus draudimo įmokos ar jos dalies, Draudiko prievolės įvykus draudiminiam įvykiui mokėti draudimo išmoką vykdymas bus sustabdytas ir atnaujintas tik Draudėjui sumokėjus draudimo įmoką. Jei draudimo sutartyje nenustatytas kitoks pranešimų siuntimo būdas, preziumuojama, jog Draudėjas gavo draudiko pranešimą, išsiųstą paštu, praėjus protingam terminui po jo išsiuntimo.

11.9. Jei draudimo apsaugos sustabdymas tęsiasi ilgiau negu 3 mėnesius, tai Draudikas turi teisę vienašališkai nutraukti draudimo sutartį. Draudikas, šiuo pagrindu nutraukęs draudimo sutartį, turi teisę į iki draudimo sutarties nutraukimo nesumokėtas draudimo įmokas, tarp jų ir įmokas, tenkančias draudimo apsaugos sustabdymo laikotarpiui, bet neilgesniam kaip 3 mėnesiai.

11.10. Draudimo apsaugos sustabdymas dėl įmokų nemokėjimo draudimo sutarties galiojimo terminui įtakos neturi – t.y. draudimo sutartis galioja iki draudimo polise nurodytos datos 24 val. 00 min., jei nebuvo sutarta kitaip.

11.11. Net ir pasibaigus sutarties galiojimo laikui ar ją nutraukus, Draudėjo pareiga sumokėti įmokas už sutarties galiojimo laikotarpį išlieka.

11.12. Jeigu draudimo sutarties galiojimo metu iš esmės pasikeičia draudimo sutartyje numatytos aplinkybės, dėl kurių padidėja ar gali padidėti draudimo rizika, apie tai Draudėjas raštu privalo pranešti Draudikui tuoj pat, kai apie tokius pasikeitimus jis sužinojo, bet ne vėliau kaip per 5 darbo dienas. Draudikas, kuriam buvo pranešta apie draudimo rizikos padidėjimą, turi teisę reikalauti pakeisti draudimo sutarties sąlygas arba padidinti draudimo įmoką. Jeigu Draudėjas tokiu atveju nesutinka pakeisti draudimo sutarties sąlygų ar mokėti didesnės draudimo įmokos, Draudikas turi teisę kreiptis į teismą dėl draudimo sutarties nutraukimo ar pakeitimo iš esmės pasikeitus aplinkybėms. Jei Draudėjas neinformuoja Draudiko apie padidėjusią draudimo riziką, Draudikas turi teisę reikalauti nutraukti sutartį ir atlyginti

nuostolius tiek, kiek jų nepadengia gautos draudimo įmokos. Draudikas neturi teisės reikalauti nutraukti draudimo sutartį, jei išnyko aplinkybės, galėjusios sukelti draudimo rizikos padidėjimą.

12. DVIGUBAS DRAUDIMAS, DRAUDIMAS, VIRŠIJANTIS DRAUDIMO VERTĘ

12.1. Jei draudimo sutarties galiojimo metu Draudėjas sudaro kitą sutartį su kitu Draudiku apdrausti jau apdraustą turtą nuo apdraustos rizikos (dvigubas draudimas), tai jis privalo per 10 kalendorinių dienų raštu pranešti Draudikui apie kitą Draudiką ir nurodyti sutarties draudimo sumą bei įvykius, dėl kurių turtas apdraustas.

12.2. Jei Draudėjui priklauso draudimo išmoka už tą patį nuostolį pagal kelias sutartis (dvigubas draudimas), tai kiekvienas Draudikas atlygina nuostolius proporcingai pagal savo atsakomybės dalį, tačiau bendra draudimo išmokų suma neturi viršyti nuostolių sumos. Taip pat, jei su kitu Draudiku susitarta dėl išskaitos (franšizės) taikymo, tai nuostolio bendras atlyginimas pagal visas sutartis negali būti didesnis už nuostolio sumą atėmus išskaitas (franšizes).

12.3. Jeigu Draudėjas, apdraudęs turtą pagal šias taisykles nuo šiose taisyklėse nurodytų įvykių, pageidauja sudaryti draudimo sutartį dėl kitų rizikų, jis gali sudaryti draudimo sutartį su tuo pačiu Draudiku arba su skirtingais draudikais. Šiuo atveju leidžiama, kad bendra draudimo suma pagal visas draudimo sutartis viršytų draudimo vertę.

12.4. Jeigu draudimo suma, nurodyta draudimo sutartyje, viršija draudimo vertę (draudimas, viršijantis draudimo vertę), tai draudimo sutartis negalioja dėl tos draudimo sumos dalies, kuri viršija draudimo vertę, išskyrus atvejus, kai draudimo sutartis sudaryta dėl skirtingų draudimo rizikų (žr. p.12.3).

12.5. Jeigu draudimo įmoka mokama periodiškai ir nustačius, kad draudimo suma viršija draudimo vertę, likusi mokėti draudimo įmokos (premijos) suma sumažinama proporcingai draudimo sumos sumažinimo dydžiui.

12.6. Jeigu draudimo suma buvo padidinta dėl Draudėjo apgaulės, Draudikas turi teisę reikalauti draudimo sutartį pripažinti negaliojančia ir atlyginti jam padarytus nuostolius, kiek jų nepadengia gauta draudimo įmoka (premija).

13. DRAUDIMAS KITO ASMENS NAUDAI

13.1. Jeigu draudimo sutartis sudaryta trečiojo asmens naudai, tai asmuo, kurio naudai sudaryta sutartis, gali naudotis Draudėjo teisėmis (pvz., gauti draudimo išmoką).

13.2. Jeigu draudimo sutartis yra sudaryta trečiojo asmens naudai (naudos gavėjo), tai tas asmuo (net ir tuo atveju, kai neturi poliso), suderinęs su Draudėju, įgyja visas teises, nurodytas draudimo sutartyje, tarp jų ir teisę gauti draudimo išmoką. Jeigu draudimo sutartis yra sudaryta naudos gavėjo naudai, tai atsakingas

Draudikui už sutarties vykdymą yra Draudėjas, jei draudimo sutartis nenustato ko kita.

13.3. Draudėjas, sudaręs draudimo sutartį trečiojo asmens naudai, negali disponuoti savo teisėmis net ir tuo atveju, jei jis turi draudimo poliso originalą. Tačiau Draudėjui lieka visos pareigos nusakytos šiose taisyklėse. Draudimo išmokos jis gali reikalauti tik gavęs naudos gavėjo, kurio naudai buvo sudaryta draudimo sutartis, raštišką sutikimą.

13.4. Atsitikus draudimui įvykiui, Draudikas moka draudimo išmoką asmeniui, kurio naudai sudaryta draudimo sutartis, arba jo sutikimu Draudėjui, vadovaujantis šių taisyklių sąlygomis.

13.5. Naudos gavėjas negali būti pakaitas kitu asmeniu, jeigu jis įvykdė kokias nors prievolės pagal draudimo sutartį arba pareiškė reikalavimą Draudikui išmokėti draudimo išmoką.

13.6. Draudikas turi teisę reikalauti, kad draudimo sutartį įvykdytų naudos gavėjas, jeigu Draudėjas sutarties neįvykdė, o naudos gavėjas pareiškia Draudikui reikalavimą išmokėti draudimo išmoką.

14. DRAUDIMO SUTARTIES SUDARYMO TVARKA, PAREIGA ATSKLEISTI INFORMACIJĄ

14.1. Draudimo sutartis sudaroma rašytine forma šių taisyklių pagrindu šalims pasirašant draudimo liudijimą (polisą). Visi šalių viena kitai pateikti dokumentai sudarant draudimo sutartį ir jos galiojimo metu yra sudėtinės draudimo sutarties dalys. Draudimo sutartimi Draudikas įsipareigoja už sutartyje nustatytą draudimo įmoką (premiją) sumokėti Draudėjui ar Trečiajam asmeniui, kurio naudai sudaryta draudimo sutartis, draudimo sutartyje nustatytą draudimo išmoką, apskaičiuotą šiose taisyklėse nustatyta tvarka, jeigu įvyksta draudimo sutartyje nustatytas draudiminis įvykis.

14.2. Draudimo sutartis sudaroma Draudikui akceptuojant Draudėjo prašymą arba Draudėjui akceptuojant Draudiko pasiūlymą sudaryti draudimo sutartį.

14.3. Sudarius draudimo sutartį, raštu pateiktas Draudėjo prašymas ar Draudiko pasiūlymas, kurį akceptavo Draudėjas, laikomas sudėtine draudimo sutarties dalimi. Jeigu draudimo liudijimas neatitinka Draudėjo rašytinio prašymo turinio, o sutartis buvo sudaryta akceptuojant Draudėjo prašymą sudaryti draudimo sutartį, pirmenybė suteikiama Draudėjo rašytiniam prašymui.

14.4. Draudikui ir Draudėjui susitarus rašytinis prašymas gali būti nepateikiamas, jei pareiškėjas apie pageidaujimą drausti objektą informuoja Draudiką žodžiu ir suteiktą informaciją Draudikas laiko pakankama draudimo rizikos laipsniui įvertinti.

14.5. Draudikas turi teisę pareikalauti papildomų dokumentų ir informacijos apie prašomą apdrausti objektą.

14.6. Gavus Draudėjo prašymą draudimo sutarčiai sudaryti, Draudiko atstovas turi

teisę, dalyvaujant Draudėjui ar jo įgaliotam asmeniui, apžiūrėti pageidaujimą drausti turtą ir įvertinti draudimo rizikos laipsnį.

14.7. Draudikas nustato draudimo sąlygas, remdamasis Draudėjo pateikta ir turto apžiūros metu (jei ji atlikta) gauta informacija bei dokumentais.

14.8. Prieš sudarant draudimo sutartį, Draudėjas privalo suteikti Draudikui visą žinomą informaciją apie aplinkybes, galinčias turėti esminės įtakos draudimo įvykio atsitikimo tikimybei ir iš šio įvykio galimų nuostolių dydžiui (draudimo rizikai), jeigu tos aplinkybės nėra ir neturi būti žinomos Draudikui. Esminėmis aplinkybėmis, apie kurias Draudėjas privalo informuoti Draudiką yra:

- turto buvimo vieta;
- turto nuosavybės forma;
- ar yra nustatyta tvarka išduotas leidimas turtui eksploatuoti;
- turto vertė;
- pastatų konstrukcinės ypatybės ir būklė;
- turto saugojimo sąlygos;
- padidintos rizikos faktoriai – aplinkybės, dėl kurių padidėja draudiminio įvykio atsitikimo tikimybė;
- ūkinės ir profesinės veiklos pobūdis, jei ji vykdoma draudimo vietoje;
- nuostoliai per praėjusius 5 metus;
- kita informacija, kurią Draudikas raštu prašė Draudėjo suteikti.

14.9. Jeigu Draudėjas neatsako į raštu pateiktą Draudiko paklausimą apie tam tikras aplinkybes, o Draudikas, neatsižvelgdamas į tai, sudarė draudimo sutartį, tai Draudikas netenka teisės reikalauti nutraukti draudimo sutartį ar pripažinti ją negaliojančia, remdamasis tuo, kad Draudėjas nepateikė jam informacijos.

14.10. Jeigu po draudimo sutarties sudarymo nustatoma, kad Draudėjas suteikė Draudikui žinomai melagingą informaciją apie aplinkybes, numatytas p.14.8., tai Draudikas turi teisę reikalauti pripažinti draudimo sutartį negaliojančia, išskyrus atvejus, kai aplinkybės, kurias Draudėjas nusišėpė, išnyko iki draudiminio įvykio ar neturėjo įtakos draudimui įvykiui.

14.11. Jei po draudimo sutarties sudarymo nustatoma, kad Draudėjas dėl neatsargumo nepateikė p.14.8. nustatytos informacijos, tai Draudikas privalo ne vėliau kaip per du mėnesius nuo šių aplinkybių sužinojimo pasiūlyti Draudėjui pakeisti draudimo sutartį. Jeigu Draudėjas atsisako tai padaryti ir per vieną mėnesį neatsako į pateiktą pasiūlymą, Draudikas turi teisę reikalauti nutraukti draudimo sutartį.

14.12. Jeigu Draudėjas dėl neatsargumo nepateikė p. 14.8. nustatytos informacijos, tai įvykus draudimui įvykiui Draudikas privalo išmokėti draudimo išmokos, kuri būtų išmokama Draudėjui įvykdžius p. 14.8. numatytą pareigą, dalį, proporcingą sutartos draudimo įmokos ir draudimo įmokos,

kuri būtų nustatyta Draudėjui, jeigu jis būtų įvykdęs p. 14.8. numatytą pareigą, santykiui.

14.13. Jeigu Draudikas, žinodamas aplinkybes, apie kurias Draudėjas neinformavo dėl neatsargumo, nebūtų sudaręs draudimo sutarties, tai jis per du mėnesius nuo sužinojimo, kad Draudėjas nepateikė p. 14.8. nustatytos informacijos dėl neatsargumo, turi teisę reikalauti nutraukti draudimo sutartį. Įvykus draudimui įvykiui, Draudikas turi teisę atsisakyti išmokėti draudimo išmoką tik įrodęs, kad nė vienas draudikas, žinodamas aplinkybes, kurių Draudėjas nenurodė dėl neatsargumo, nebūtų sudaręs draudimo sutarties.

14.14. Draudėjas privalo pateikti visus reikalingus draudimo sutarčiai sudaryti dokumentus:

- Draudiko nustatytos formos draudžiamo turto aprašą;
- asmens tapatybę įrodantį dokumentą;
- nekilnojamojo turto nuosavybės formą įrodantį dokumentą;
- kitus Draudiko raštu pareikalautus dokumentus.

14.15. Draudikas, sudarydamas sutartį ir jos galiojimo laikotarpiu, privalo suteikti Draudėjui šią informaciją:

- Draudiko pavadinimą;
- Draudimo įmonės rūšį;
- adresą;
- Draudiko padalinio ar atstovo adresą (jei draudimo sutartis sudaroma ne Draudiko buveinėje);
- supažindinti Draudėją su draudimo rūšies taisyklėmis ir prieš sudarant draudimo sutartį įteikti šių taisyklių kopiją Draudėjui.

14.16. Draudimo sutartis yra savanoriška tiek Draudėjui, tiek Draudikui.

15. SUTARTIES ŠALIŲ PAREIGOS SUTARTIES GALIOJIMO METU

15.1. Draudėjas, sudaręs draudimo sutartį, privalo nustatytais terminais mokėti draudimo įmoką.

15.2. Draudėjas privalo suteikti Draudikui ar jo įgaliotam atstovui galimybę nevaržomam periodiškai sutarties galiojimo metu apžiūrėti apdraustus objektus, patikrinti priešgaisrinės, turto apsaugos sistemų techninę būklę, įvertinti ar Draudėjas laikosi draudimo sutartyje aptartų sąlygų bei Draudiko reikalavimų.

15.3. Draudėjas privalo laikytis visų priešgaisrinės saugos, turto saugaus eksploatavimo ir saugojimo taisyklių, nuolat išlaikyti tvarkingoje būklėje pastatus, saugoti juos nuo konstrukcijų perkrovimo bei vykdyti kitus Draudiko reikalavimus sumažinti draudiminę riziką. Draudėjui įvykdžius Draudiko reikalavimus sumažinti draudiminę riziką, Draudikas, įvertinęs riziką, gali sumažinti draudimo įmoką.

15.4. Jeigu sutarties galiojimo metu Draudikui apžiūrint apdraustus objektus bus nustatyta, kad Draudėjas nesilaiko prieš-

gaisrinės saugos, turto saugojimo ir eksploatacijos taisyklių, draudimo sutarties galiojimas gali būti sustabdomas nuo kitos dienos po apžiūros akto surašymo ir jo įteikimo Draudėjui. Draudimo sutarties galiojimas atnaujinamas nuo kitos dienos po to, kai Draudėjas pašalins visus akte nurodytus trūkumus ir apie tai raštu praneš Draudikui. Už draudiminį įvykį, atsitikusį per sutarties galiojimo sustabdymo laikotarpį, Draudikas nuostolių neatlygina.

15.5. Apie kiekvieną rizikos padidėjimą Draudėjas privalo per dvi paras (neskaičiuojant poilsio ir šventinių dienų) pranešti Draudikui net ir tuo atveju, jei rizika padidėjo ne dėl jo valios. Draudimo rizikos padidėjimo laikoma:

- a) draudimo sutartyje nurodytos pastatų paskirties pasikeitimas;
- b) apdraustų daiktų dislokacijos vietos pasikeitimas;
- c) būsto pakeitimas;
- d) degių, sproglių medžiagų, apie kurias Draudikas nežinojo sudarant sutartį, saugojimas;
- e) statybos, remonto, rekonstrukcijos darbų vykdymas draudimo vietoje;
- f) apdrausto objekto priešgaisrinės ar apsaugos sistemų būklės pablogėjimas;
- g) sąlygų, numatytų p.15.4., nesilaikymas.

15.6. Atsitikus draudiminiam įvykiui Draudėjas (Naudos gavėjas) turi tokias pat pareigas, jei jis žino apie jo naudai sudarytą draudimo sutartį ir ketina pasinaudoti savo teise į draudimo išmoką) privalo:

- a) imtis jam prieinamų protingų priemonių gelbėti turtą, pagal galimybes užkirsti kelią nuostoliams ir juos sumažinti. Draudikas atleidžiamas nuo pareigos mokėti draudimo išmoką, jei žala atsirado dėl to, kad Draudėjas sąmoningai nesiėmė jam prieinamų protingų priemonių šiai žalai sumažinti ar jos išvengti;
- b) apie gaisrą, sprogimą, avariją, vagystę nedelsiant pranešti atitinkamai kompetentingai įstaigai (priešgaisrinei apsaugai, policijai ir pan.). Jeigu Draudėjas policijai nepranešė apie draudiminio įvykio metu dingusius daiktus, tai Draudikas gali atsisakyti mokėti draudimo išmoką už šiuos daiktus.
- c) apie atsitikusį draudiminį įvykį nedelsiant, ne vėliau kaip per 24 val. žodžiu ir ne vėliau kaip per dvi paras (neskaičiuojant poilsio ir šventinių dienų) raštu pranešti Draudikui. Jeigu Draudėjas (Naudos gavėjas) neįvykdo šioje p. 15.6. „c“ dalyje nurodytos pareigos, Draudikas turi teisę atsisakyti išmokėti draudimo išmoką arba ją sumažinti, atsižvelgdamas į tai ar Draudėjas (Naudos gavėjas) savo pareigos neįvykdė tyčia ar dėl neatsargumo, išskyrus atvejus, kai įrodoma, kad apie draudiminį įvykį Draudikas sužinojo laiku arba kai nepranešimas apie draudiminį įvykį neturi įtakos draudiko pareigai išmokėti draudimo išmoką;
- d) išsaugoti po draudiminio įvykio visą likusį sugadintą ir nesugadintą turtą bei

nepradėti sugadinto turto remonto ar utilizavimo iki atvyks Draudiko atstovas;

- e) surašyti, būtinai dalyvaujant Draudiko atstovui, sunaikinto, sugadinto, dingusio turto sąrašą, nurodant to turto (daiktų) vertę, buvusią prieš pat draudiminį įvykį, ir šį sąrašą pateikti Draudikui;
- f) parodyti Draudiko atstovui sugadintą turtą ar jo liekanas;
- g) pateikti Draudikui visus dokumentus, reikalingus turto sunaikinimo, sugadinimo priežastims ir nuostolių dydžiui nustatyti, pažymas iš kompetentingų įstaigų, taip pat dokumentus apie apdrausto turto vertę, buvusią prieš pat draudiminį įvykį, sugadinto turto atstatymo (remonto) sąmatą, atliktų darbų priėmimo aktus, sąskaitas ir kita;
- h) suteikti Draudikui ar jo įgaliotam atstovui galimybę nevaržomai tirti žalos priežastis, nuostolių dydį (patikrinti turto įsigijimo, pardavimo, nuomos ir kt. dokumentus).

15.7. Jeigu atgauti daiktai yra sugadinti, tai Draudėjas gali reikalauti, kad Draudikas atlygintų remonto išlaidas.

15.8. Draudėjas privalo Draudikui perduoti visus dokumentus bei įrodymus ir suteikti visas žinias, kurios būtinos, kad Draudikas tinkamai įgyvendintų jam perėjusią reikalavimo teisę.

15.9. Draudikas, gavęs pareikšimą dėl draudiminio įvykio, privalo ne vėliau kaip per tris paras, dalyvaujant Draudėjo įgaliotam atstovui, surašyti turto sunaikinimo ar sugadinimo aktą. Be to Draudikas turi nedelsiant paprašyti iš atitinkamų įstaigų dokumentų, patvirtinančių įvykio faktą ir aplinkybes, jei tokie dokumentai reikalingi.

15.10. Draudikas atlygina būtinas išlaidas, kurias Draudėjas turėjo siekdamas sumažinti nuostolius arba jų išvengti arba laikydamasis Draudiko nurodymų. Jei draudimo suma mažesnė už turto vertę, šios išlaidos atlyginamos proporcingai draudimo sumos ir turto vertės santykiui, neatsižvelgiant į tai, kad išlaidos kartu su žalos dydžiu viršija draudimo sumą.

15.11. Draudikas neturi teisės be Draudėjo (Naudos gavėjo) sutikimo atskleisti informacijos apie Draudėją ar Naudos gavėją, jo turtinę padėtį bei kitos konfidencialios informacijos (draudimo sutarties turinio, draudimo įmokos ir išmokos dydžio), išskyrus įstatymų nustatytas išimtis. Draudikas, pažeidęs šią pareigą, privalo atlyginti Draudėjui (Naudos gavėjui) jo patirtą turtinę ir neturtinę žalą.

16. NUOSTOLIO NUSTATYMAS

16.1. Nuostolį nustato Draudikas, vadovaudamasis surašytu turto sunaikinimo ar sugadinimo aktu, gautais iš Draudėjo ir kompetentingų įstaigų dokumentais, reikalingais turto sunaikinimo ar sugadinimo priežastims ir nuostolių dydžiui nustatyti.

16.2. Nuostoliu laikoma:

16.2.1. Kai turtas dėl draudiminio įvykio sunaikintas ar dingo – naujo analogiško dai-

kto įprastai tai vietai atstatymo ar įsigijimo kaštai (vertė) tai dienai. Draudikas orientuojasi į minimalią naujo daikto atstatymo arba įsigijimo kainą, vyraujančią rinkoje įvykio dieną.

16.2.2. Kai turtas dėl draudiminio įvykio buvo sugadintas – šio turto remonto vertė. Remonto vertė laikoma nuostoliu tik ribose sumos, neviršijančios atstatymo ar įsigijimo kaštų (vertės) įvykio dienai kaip nurodyta p. 16.2.1.

16.2.3. Kai sunaikinamos ar sugadinamos meno vertybės, antikvariniai daiktai, kolekcijos ir kiti daiktai, nurodyti p. 2.2.c.), nuostolis įvertinamas ekspertiniu įkainojimu.

16.2.4. Jeigu buvo apdraustos papildomos išlaidos turto išsaugojimui po draudiminio įvykio (žr. p.5.2.), Draudikas atlygina faktiškai patirtas išlaidas, neviršijant joms nustatytos draudimo sumos. Jei sutarta dėl patalpų, reikalingų gyventi, nuomos, Draudikas atlygina nuomos išlaidas ne didesnes, nei 30 Lt už parą.

16.2.5. Jeigu buvo apdrausta Draudėjo civilinė atsakomybė prieš trečiuosius asmenis, nuostolis paskaičiuojamas vadovaujantis p. 16.2.1. ir p. 16.2.2. nuostatomis.

16.3. Nuostolis padidinamas pridėjus Draudėjo turėtas būtinas išlaidas mažinant žalą ir vykdant Draudiko nurodymus. Į nuostolio sumą įskaitomos visos būtinos ir tikslingos išlaidos turtui gelbėti ir išsaugoti. Apie šių išlaidų būtinumą ir tikslingumą sprendžia Draudikas. Atlyginamos visos išlaidos, atsiradusios dėl Draudiko nurodymų.

16.4. Nuostolis sumažinamas atėmus po draudiminio įvykio išlikusią turto vertę (liekanų vertę).

17. EKSPERTIZĖ

17.1. Jei dėl nuostolio dydžio ir draudiminio įvykio priežasties kyla nesutarimai tarp draudimo sutarties šalių, Draudėjas ir Draudikas gali susitarti, kad nuostolio dydį ir įvykio priežastis nustatytų ekspertai.

17.2. Ekspertizės atlikimo tvarka:

- a) ekspertizę atlieka kompetentinga įstaiga. Ekspertizės išlaidas ekspertizės įstaiga apmoka ekspertizę inicijuojanti šalis.
- b) Ekspertizę inicijuojanti šalis per protingą terminą, bet ne mažiau kaip prieš 3 darbo dienas iki ekspertizės atlikimo, informuoja kitą šalį apie ekspertizę atliksiančią įstaigą, kad kita šalis galėtų pateikti ekspertizės įstaigai savo klausimus ir/ar galėtų dalyvauti atliekant ekspertizę.
- c) šalis, ekspertizės pripažinta neteisčia, atlygina ekspertizės išlaidas teisiajai šaliai.

17.3. Ekspertų išvados pateikiamos raštu ir jose turi būti visi duomenys, reikalingi įvykio priežastims ir nuostolio dydžiui nustatyti. Vadovaudamasis ekspertų išvadomis Draudikas apskaičiuoja draudimo išmoką.

18. DRAUDIMO IŠMOKOS MOKĖJIMAS

18.1. Draudimo išmoka Draudėjui apskaičiuojama ir išmokama:

18.1.1. Kai turtas apdraustas proporcinu draudimu:

a) jeigu turtas buvo apdraustas visa verte ir per sutarties galiojimo laikotarpį apdrausto turto vertė nepasikeitė arba sumažėjo, arba padidėjo ne daugiau, kaip 10% (draudimas visa verte) – 100 procentų nuo nuostolių sumos, bet ne daugiau atskiros turto grupės, nurodytos draudimo liudijime (polise), draudimo sumos;

b) jei turtas buvo apdraustas dalimi vertės arba per sutarties galiojimo laikotarpį apdrausto turto vertė padidėjo daugiau nei 10-čia % (nevisiškas proporcinis draudimas) – ta dalimi nuo nuostolių sumos, kurią sudaro draudimo suma nuo turto vertės, buvusios prieš pat draudiminį įvykį, bet ne daugiau atskiros turto grupės (atsiėro objekto) draudimo sumos.

18.1.2. Kai turtas apdraustas pirmosios rizikos draudimu – nuostolio dydžio, bet ne daugiau draudimo sumos, neatsižvelgiant į draudimo sumos ir draudimo vertės santykį. Draudimo išmoką draudikas apskaičiuoja ir išmoka pagal daiktų grupes (priedas Nr. 2). Jei draudėjas neturi visų tos pačios grupės dingusių daiktų identifikavimo dokumentų, nuostolis atlyginamas draudėjo pasirinkimu: tik už tuos daiktus, kurių identifikavimo dokumentus pateikė arba už visus tai grupei priskiriamus dingusius daiktus, neviršijant realiai patirto nuostolio ir nustatytų limitų, išvardintų priede Nr. 2,.

18.2. Iš apskaičiuotos draudimo išmokos atimama išskaitos (franšizės) suma.

18.3. Jeigu draudiminio įvykiu metu turtas yra sunaikintas arba pavogtas, apskaičiuota draudimo išmoka yra mažinama visomis sutartyje numatytais bet nesumokėtomis įmokos dalimis, neatsižvelgiant į mokėjimo terminus.

18.4. Jeigu Draudėjas neįrodo ir dokumentais nepatvirtina arba atsisako atstatyti ar įsigyti turtą, jis turi teisę gauti draudimo išmoką ne didesnę už turto likutinę vertę, buvusią prieš pat draudiminį įvykį. Turto likutinę vertę nustato Draudikas vadovaudamasis šių taisyklių p.6.4. nuostatomis.

18.5. Draudėjas įgauna teisę į tą draudimo išmokos dalį, kuri viršija likutinę turto vertę, buvusią prieš pat draudiminį įvykį, tik tuomet, kai įrodo Draudikui ir dokumentais patvirtina, kad:

a) ne vėliau kaip per trejus metus po draudiminio įvykiu pastatys tos pačios rūšies ir paskirties pastatą ankstesnėje jo buvimo vietoje. Jei tai neįmanoma, tai pakanka, kad esant išankstiniam Draudiko sutikimui, pastatas bus pastatytas kitoje Lietuvos Respublikos teritorijos vietoje;

b) ne vėliau kaip per vienerius metus po draudiminio įvykiu įsigis tos pačios rūšies ir paskirties kitus daiktus.

c) gavęs iš Draudiko raštišką sutikimą, leidžiantį vietoje draudiminio įvykiu pasekoje sunaikinto turto, įsigyti kitos rūšies ir kokybės turtą, įsigyja kitus daiktus.

18.6. Draudimo išmoka privalo būti išmokėta ne vėliau, kaip per 30 dienų nuo tos dienos, kai gaunama visa informacija, reikšminga nustatant draudiminio įvykiu faktą, aplinkybes ir pasekmes bei draudimo išmokos dydį. Jei draudimo sutartyje nustatyta, jog mokamos periodinės draudimo išmokos, šios dalies pirmojo sakinio nuostata taikoma pirmajai periodinei draudimo išmokai. Jei Draudėjas pageidauja, Draudikas privalo išmokėti avansu draudimo išmoką, lygią šalių neginčijamai draudimo išmokai, kai draudiminio įvykiu tikslus žalos dydžio nustatymas užsitęsia ilgiau kaip tris mėnesius.

18.7. Draudikui nepagrįstai delsiant išmokėti draudimo išmoką, jis moka Draudėjui 0,01 proc. delspinigių už kiekvieną uždelstą darbo dieną, skaičiuojant nuo draudimo išmokos išmokėjimo termino pabaigos.

18.8. Draudikas turi teisę atidėti išmokėjimą:

- kol Draudėjas pagrįs nuostolio dydį;
- kol bus gauti visi draudiminį įvykį ir jo aplinkybes pagrindžiantys dokumentai;
- kai dėl įvykiu keliami administracinė, civilinė byla – iki galutinio teismo sprendimo (nutarties) įsiteisėjimo;
- kai dėl įvykiu keliami baudžiamoji byla – iki proceso užbaigimo;
- jeigu dėl Draudėjo kaltės negali būti nustatyta arba išmokėta draudimo išmoka.

18.9. Draudėjas praranda teisę gauti draudimo išmoką, jeigu visas nuostolis yra atlyginamas asmens, atsakingo už šios žalos padarymą.

18.10. Jeigu atlygintina tik ta dalis nuostolio, tai draudimo išmoka mokama išskaičiuavus sumą, kurią Draudėjas gavo iš kaltojo dėl padaryto nuostolio asmens.

18.11. Išmokėtos draudimo išmokos ribose Draudikui pereina reikalavimų teisė atsakingam už padarytą žalą asmeniui, išskyrus civilinės atsakomybės draudimo atveju.

18.12. Jeigu Draudėjas atsisakė nuo savo reikalavimo teisės asmeniui, atsakingam už padarytą žalą arba jei šios teisės nebegalima įgyvendinti dėl Draudėjo kaltės, Draudikas atleidžiamas nuo pareigos sumokėti visą ar atitinkamą dalį draudimo išmokos ir turi teisę reikalauti grąžinti jau išmokėtą išmoką.

19. DRAUDIMO IŠMOKOS MOKĖJIMO TVARKA

19.1. Draudėjas raštu pareiškia savo ketinimus atstatyti arba neatstatyti sunaikintą turtą.

19.2. Jeigu Draudėjas atsisako atstatyti sunaikintą turtą, draudimo išmoka, lygi turto likutinei vertei, buvusiai prieš pat draudiminį įvykį, gali būti išmokama grynais (jei suma ne didesnė nei 1 000 Lt) ar pervedant į Draudėjo sąskaitą banke.

19.3. Jeigu Draudėjas ketina atstatyti sunaikintą turtą, jam priklausanti draudimo išmoka išmokama tokia tvarka:

a) išmokama avansu suma, kuri negali viršyti turto likutinės vertės, buvusios prieš pat draudiminį įvykį;

b) Draudėjui pateikus įrodančius dokumentus ir Draudikui įsitikinus, kad gauta avansu suma panaudota atstatyti sunaikintą (sugadintą) turtą, išmokama likusi draudimo išmokos dalis;

Draudimo išmoka mokama pervedant ją į Draudėjo sąskaitą banke arba sumokant grynaisiais (jei suma ne didesnė nei 1000 Lt) iš Draudiko kasos, įsitikinus, kad Draudėjas ją panaudos pagal paskirtį. Draudėjui pageidaujant draudimo išmoka gali būti sumokama tiesiogiai įmonėms už suteiktas paslaugas ar atliktus darbus, parduotas prekes.

19.4. Tais atvejais, kai turtas yra sugadinamas po to, kai sutartis įsigalioja nesumokėjus visos įmokos, tačiau iki pasibaigus terminas visai įmokai sumokėti, iš apskaičiuotos draudimo išmokos sumos išskaičiuojamos nesumokėtos draudimo įmokos, kurioms draudimo išmokos mokėjimo metu yra suėjęs mokėjimo terminas, jeigu draudimo sutartyje nėra susitarta kitaip.

20. DRAUDIMO IŠMOKOS NEMOKĖJIMAS

20.1. Draudikas atleidžiamas nuo draudimo išmokos mokėjimo, jei:

a) Draudėjas nustatytu laiku per dvi paras (neskaiciuojant poilsio ir šventinių dienų) nepranešė Draudikui apie draudiminį įvykį;

b) Draudėjas apie gaisrą nedelsiant nepranešė priešgaisrinės apsaugos įstaigai, apie vagystę – policijai, apie sprogimą ir avariją – atitinkamai kompetentingai tarnybai, taip pat, kai nurodytos tarnybos nepatvirtina įvykiu;

c) Draudėjas nesilaikė draudimo sutartyje nusakytų sąlygų ar neįvykdė Draudiko pagrįstų ir teisėtų reikalavimų;

d) Draudėjas nuostolį padarė tyčia ar, klastodamas faktus, bandė suklaidinti Draudiką;

e) Draudėją, jo šeimos narius (nepriklausomai nuo amžiaus) atitinkamos teisėsaugos institucijos pripažino esant kaltais dėl patirtos žalos. Tai taikoma ir tuo atveju, jei atitinkamos teisėsaugos institucijos nustatė, kad žala padaryta aukščiau minėtų asmenų užsakymu;

f) jei žala atsirado dėl turto konfiskavimo, arešto ar jo sunaikinimo valstybės ir savivaldybės valdžios institucijų nurodymu;

g) jei žala atsirado dėl to, kad Draudėjas sąmoningai nesiėmė jam prieinamų protingų priemonių šiai žalai išvengti ar sumažinti;

h) jei draudiminis įvykis įvyksta Draudiko prievolės įvykus draudiminiam įvykiui mokėti draudimo išmoką vykdymo sustabdymo (toliau – draudimo apsaugos sustabdymo) metu, tai Draudikas neprivalo mokėti draudimo išmokos;

i) kitais šiose taisyklėse nurodytais atvejais.

20.2. Atsisakydamas mokėti draudimo išmoką ar ją sumažindamas, Draudikas privalo pateikti Draudėjui, Apdraustajam ar Naudos gavėjui išsamų ir motyvuotą paaiškinimą apie tokio sprendimo priežastis. Jei draudimo išmoka nėra išmokėta per 30 dienų nuo pranešimo apie draudiminį įvykį, Draudikas privalo raštu išsamiai informuoti Draudėją (Naudos gavėją) apie draudiminio įvykio tyrimo eigą.

21. PRANEŠIMAI

21.1. Bet koks pranešimas, kurį draudimo sutarties šalys, draudimo išmokos gavėjas nori perduoti viena kitai, turi būti perduodamas raštu, įteikiant pasirašytinai arba išsiunčiant registruotu paštu draudimo liudijime (polise) nurodytu adresu. Jeigu pranešimą įteikiantis asmuo neranda Draudėjo ar Naudos gavėjo, dokumentas yra įteikiamas kuriam nors iš kartu su juo gyvenančių pilnamečių šeimos narių, o jeigu ir jų nėra – namo (bendrijos) administracijai, butų eksploatavimo organizacijai, seniūnijos seniūnui ar darbovietės administracijai.

21.2. Pranešimas, išsiųstas registruotu laišku draudimo liudijime nurodytu adresu, arba perduotas faksimiliniu ryšiu draudimo liudijime nurodytu numeriu, laikomas tinkamai įteiktu pagal šias taisykles.

21.3. Pranešimo įteikimo data yra ta data, kurią šalis (pranešimo gavėjas) raštu pažymi, kad pranešimas buvo gautas. Jeigu pranešimas siunčiamas paštu, pranešimo gavimo data nustatoma pagal oficialų pašto spaudą, uždėtą pašto įstaigos, turinčios tam teisę.

21.4. Pranešimai gali būti perduodami faksu. Faksimilinis pranešimas laikomas gautu tik tais atvejais, kuomet yra gaunamas kitos šalies patvirtinimas apie faksimilinio pranešimo gavimą.

21.5. Jeigu Draudėjas nepraneša apie savo ar Apdraustojo adresu pasikeitimą, pagal šias Taisykles yra laikoma, kad Draudiko išsiųsti pranešimai Draudėjui ar atitinkamai Apdraustajam pagal paskutinį jam žinomą adresą yra tinkamai perduoti adresatui.

22. TEISIŲ IR PAREIŲ PAGAL DRAUDIMO SUTARTĮ PERLEIDIMAS

22.1. Draudikas, gavęs Priežiūros komisijos valdybos leidimą turi teisę perleisti teises ir pareigas pagal draudimo sutartis kitai Lietuvos Respublikoje registruotai draudimo įmonei ar užsienio valstybės, kuri yra Pasaulio prekybos organizacijos narė, draudimo įmonės filialui, įsteigtam Lietuvos Respublikoje, jei teisių ir pareigų pagal draudimo sutartis perleidimas neturės įtakos perleidžiančios teises ir pareigas pagal draudimo sutartis draudimo įmonės draudėjų, apdraustųjų, naudos gavėjų ir trečiųjų asmenų turiniams interesams.

22.2. Draudikas, ketinantis perleisti teises ir pareigas pagal draudimo sutartis, apie šį ketinimą privalo raštu informuoti draudėją. Draudėjui turi būti nurodytas terminas, ne trumpesnis kaip 2 mėnesiai, per kurį draudėjas turi teisę pareikšti savo prieštaravimą raštu draudimo įmonei dėl ketinimo perleisti teises ir pareigas pagal draudimo sutartis.

22.3. Jei per 2 mėnesių laikotarpį nuo pranešimo išsiuntimo draudėjas raštu pareiškia savo prieštaravimą, tai draudėjui gražinama draudimo įmoka už likusį draudimo sutarties galiojimo laiką, išskaičiuavus draudimo sutarties sudarymo ir vykdymo išlaidas (ne daugiau 30% draudimo įmokos) bei pagal tą draudimo sutartį mokėtas sumas.

Gražinama draudimo įmoka gali būti išmokama: grynaisiais pinigais iš draudiko kasos (jei suma ne didesnė nei 1 000 Lt), pervedant į gavėjo sąskaitą banke arba persiunčiant pašto perlaida gavėjo lėšomis.

23. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

23.1. Visi ginčai, kylantys iš draudimo sutarties, sprendžiami tarpusavio susitarimu, vadovaujantis šių taisyklių nuostatais, jei draudimo sutarties prieduose nenumatyta kas kita, o nesutarus – galiojančiuose teisės aktuose numatyta tvarka.

23.2. Draudėjas, Apdraustasis, Naudos gavėjas turi teisę pareikšti skundą visais su turto draudimu susijusiais atvejais šia tvarka:

23.2.1. Asmuo, manantis, jog bendrovė draudimo sutartiniuose (ar su jais susijusiuose) santykiuose pažeidė jo teises ar teisėtus interesus (toliau – asmuo), turi raštu kreiptis į bendrovės centrinę būstinę, adresu Goštauto 40A, Vilnius, nurodydamas ginčo aplinkybes ir savo reikalavimą, pridėdamas reikalavimo pagrįstumą įrodančius dokumentus. Bendrovės atsakymas raštu išsiunčiamas asmeniui ne vėliau kaip per 30 dienų nuo kreipimosi gavimo.

23.2.2. Gavęs neigiamą (netenkinantį) bendrovės atsakymą ar per 2 mėnesius nuo kreipimosi negavęs jokio atsakymo, fizinis asmuo įgyja teisę dėl ginčo išsprendimo kreiptis į LR Draudimo priežiūros komisiją.

23.3. Šiose taisyklėse nereglamentuotais atvejais, šalys vadovaujasi galiojančiais Lietuvos Respublikos teisės aktais.

23.4. Draudimo sutarties šalys, sudarydamos draudimo sutartį šios sutarties galiojimo laikotarpyje, turi teisę tarpusavio raštišku susitarimu papildyti šias draudimo taisykles. Bet kokie šių taisyklių sąlygų pakeitimai, sudarant draudimo sutartį, įteisinami numeruotų sutarties priedų forma. Jeigu šių taisyklių sąlygos prieštarauja individualiai aptartoms sąlygoms, pirmenybė teikiama individualiai šalių aptartoms sąlygoms.

Generalinis direktorius
Vytautas Gricius

Priedas Nr.1
Prie Namų turto draudimo taisyklių Nr.025

Eil. Nr.	Namų turto nuvertėjimo lentelė	Kasmetinio nuvertėjimo norma (% nuo vertės)
1.	Baldai: Kietieji baldai : <ul style="list-style-type: none"> • natūralios medienos svetainės baldai • medžio drožlių ar plaušo plokščių, faneruotų, dengtų laminatu ir kitomis dangomis svetainės baldai • vaikiški ir virtuvės baldai • minkštieji svetainės baldai • vasarnamio baldai 	3 5 6 9 10
2.	Tele-garso, vaizdo, foto – ir kompiuterinė aparatūra: <ul style="list-style-type: none"> • nešiojamieji, portatyviniai televizoriai • stacionariniai televizoriai • vaizdo aparatūra (magnetofonai, grotuvai, kameros ir kt.), • garso–radijo aparatūra (magnetofonai, kompaktinių diskų grotuvai, muzikiniai centrai, stiprintuvai, kolonėlės, kambarinės ir palydovinės antenos, tiuneriai ir kt.) • kompiuterinė įranga (kompiuteriai, monitoriai, skeneriai, spausdintuvai, modemai, komp. kolonėlės ir kt.), faksai, telefono aparatai • fotoaparatai, objektyvai, diaprojektoriai ir kt. • duomenų nešikliai ir kaupikliai (garso ir vaizdo kasetės, kompiuteriniai diskeliai, kompaktiniai diskai), kalkuliatoriai 	20 20 20 20 25 10 25
3.	Elektriniai buitiniai prietaisai: <ul style="list-style-type: none"> • šaldytuvai, šaldikliai, automatinės skalbimo mašinos • neautomatinės skalbimo mašinos • buitiniai siurbiai, mikrobanginės krosnelės, griliai, virtuviniai kombainai, elektrinės siuvimo ir mezgimo mašinos • kiti smulkūs elektriniai buities prietaisai (virduliai, mėsmalės, fenai) • elektriniai instrumentai (gražtai, el. pjūklai, obliai ir kt.) • apšvietimo prietaisai: <ul style="list-style-type: none"> • pakabinami, sieniniai šviestuvai • stalinės lempos, toršeriai 	10 12 15 15 5 9
4.	Mechaninės siuvimo ir mezgimo mašinos	8
5.	Muzikos instrumentai: <ul style="list-style-type: none"> • pianinai, rojaliai, styginiai • akordeonai, armonikos pučiamieji • elektriniai (el. vargonai, gitaros ir kt.), mušamieji 	5 7 15
6.	Indai: <ul style="list-style-type: none"> • servizai, lėkštės, taurės, vazos ir kiti indai iš stiklo, porceliano, keramikos • indai ir serviravimo įrankiai iš metalo, plastmasės, medžio (šaukštai, peiliai, puodai) 	3 5
7.	Drabužiai ir avalynė: <ul style="list-style-type: none"> • viršutiniai drabužiai iš natūralaus kailio ir odos • viršutiniai drabužiai iš dirbtinio kailio ir odos • kiti drabužiai • avalynė 	10 20 40 50
8.	Namų ūkio bei apyvokos daiktai, ūkinis, sporto ir poilsio inventorius, vaizduojamojo bei dekoratyvinio meno daiktai Kilimai: <ul style="list-style-type: none"> • sintetiniai • natūralaus pluošto 	10-20 12 9
9.	Parfumerija: <ul style="list-style-type: none"> • kvepalai • kita parfumerija 	100 200

1. Daikto nuvertėjimas nustatomas pagal daikto amžių, vadovaujantis pateikta lentele.

2. Daikto amžius nustatomas pagal daikto pasą, instrukciją, pirkimo dokumentus arba Draudėjo pateiktus duomenis.

3. Daikto nuvertėjimas vieno mėnesio intervalais pradedamas skaičiuoti nuo pagaminimo datos.

4. Jei apskaičiuotas nuvertėjimas viršija 75 proc., laikoma, kad toks daiktas maksimaliai nuvertėjęs ir jo vertė sudaro vieną ketvirtąją naujo analogiško daikto rinkos vertės.

Generalinis direktorius
Vytautas Gričius

Priedas Nr.2

Prie Namų turto draudimo taisyklių Nr. 025

Kai kilnojamojo namų turto draudimo vertė ir suma nustatyta vadovaujantis šių taisyklių p.6.3. „b“ dalimi (t.y. pagal bendrąjį gyvenamojo būsto plotą remiantis Draudiko nustatytu įkainiu vienam kvadratiniam metrui bendrojo gyvenamojo būsto ploto), draudimo išmoką Draudikas išmoka už atskirus daiktus ar jų grupes neviršydamas šių limitų:

Namų kilnojamo turto grupės		% nuo draudimo sumos
I grupė	Baldai ir integruota į juos įranga (santechninė, šildymo, virtuvės)	20
II grupė	Elektriniai, dujiniai ir mechaniniai buities prietaisai	20
III grupė	Radio ir televizijos aparatai, foto/kino aparatai, muzikos instrumentai, kompiuterinė įranga	20
IV grupė	Namų ūkio bei apyvokos daiktai, ūkinis inventorių	10
V grupė	Drabužiai, avalynė, patalynė ir kiti asmeninio naudojimo ir higienos daiktai, (išskyrus rūbus iš kailio ir odos)	15
VI grupė	Juvelyriniai dirbiniai iš brangiųjų metalų ir brangakmenių	3
VII grupė	Rūbai iš kailio ir odos	5
VIII grupė	Vaizduojamojo ir dekoratyvinio meno daiktai bei kiti interjero puošybos elementai (išskyrus vertybes, nurodytas šių taisyklių p.2.2.c)	5
IX grupė	Knygos, žurnalai, kiti spaudiniai	1
X grupė	Kiti daiktai	1
XI grupė	Svečių daiktai	2 000 Lt
XII grupė	Grynieji pinigai ir finansiniai dokumentai (vertybiniai popieriai)	1 000 Lt

Draudėjui ir Draudikui sutarus nurodyti limitai gali būti pakeisti. Pakeitimai turi būti suderinti raštu.

Generalinis direktorius
Vytautas Gričius